

**ЗРАЗОК ВНУТРІШНЬОГО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА
ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Національного
університету водного господарства
та природокористування

В.С. Мошинський
" " 2016 р.

**ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ
БАКАЛАВРА
(варіативна частина)**

Галузь знань _____

Напрямок підготовки _____

Освітньо-кваліфікаційний рівень

бакалавр

ПОГОДЖЕНО

Вчена рада НУВГП

 В.І. Давидчук

"25" 03 2016 р.

Протокол № 3

ПОГОДЖЕНО

Голова науково-методичної ради

 О.А. Лагоднюк

"23" 03 2016 р.

Протокол № 3

Рівне - 2016

ПЕРЕДМОВА

I. РОЗРОБЛЕНО І ВНЕСЕНО

робочою групою кафедри _____ Національного університету водного господарства та природокористування (НУВГП).

II. ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

рішенням вченої ради Національного університету водного господарства та природокористування, протокол від " __ " _____ 2016 р. №__.

III. ВВЕДЕНО ВПЕРШЕ

IV. РОЗРОБНИКИ СТАНДАРТУ:

Цей стандарт не може бути повністю або частково відтворений, тиражований і розповсюджений без дозволу Національного університету водного господарства та природокористування.

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Галузь використання	5
2. Нормативні посилання	6
3. Визначення	6
4. Вимоги до державної атестації	6
5. Вимоги до державного екзамену	7
6. Вимоги до випускної роботи	9
7. Оцінювання рівня якості підготовки	10
8. Порядок присвоєння кваліфікації	11
Додаток А. Програма комплексного державного екзамену за фахом	12
Додаток Б. Порядок захисту та критерії оцінювання випускної роботи	16

ВСТУП

Засоби діагностики якості вищої освіти (ЗД) є нормативним документом Національного університету водного господарства та природокористування (НУВГП), в якому встановлюються вимоги до стандартизованих методик, призначених для кількісного і якісного оцінювання ступеня досягнення тими, хто навчається, мети (змісту) вищої освіти.

Засоби діагностики вищої освіти використовуються при визначенні рівня відповідності досягнутого особою, яка навчається у НУВГП за освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра галузі _____ за напрямом підготовки _____, рівня сформованості умінь рівню, що визначений освітньо-кваліфікаційною характеристикою бакалавра галузі знань _____ за напрямом підготовки _____.

Цей стандарт є складовою стандарту вищої освіти НУВГП використовується при атестації, яка проводиться з метою визначення відповідності показників якості вищої освіти встановленим державними стандартами вищої освіти.

Стандарт використовується при:

- визначенні рівня кваліфікації випускників НУВГП;
- визначенні рівня освітньої підготовки випускників НУВГП;
- державній акредитації НУВГП;
- визначенні ефективності методик підготовки та навчання;
- сертифікації фахівців;
- професійній орієнтації здобувачів фаху та визначенні критеріїв професійного відбору.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА
ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ
БАКАЛАВРА

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ _____

НАПРЯМ ПІДГОТОВКИ _____

КВАЛІФІКАЦІЯ бакалавр з _____

Чинний від 2016-03-25

1. Галузь використання

Цей стандарт поширюється на Національний університет водного господарства та природокористування, де готують фахівців

освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр
галузі знань _____

напряму підготовки _____

освітнього рівня базова вища освіта

кваліфікація бакалавр з _____

з узагальненим об'єктом _____

діяльності _____

з нормативним терміном чотири роки навчання – денна форма навчання;

п'ять років – заочна, заочно-дистанційна форми навчання

Цей стандарт установлює:

- основні вимоги до державної атестації;
- принципи формування і реалізації системи засобів державної діагностики якості знань випускників НУВГП;
- інформаційну базу, на основі якої формуються засоби об'єктивного контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освіти та складової стандартів вищої освіти НУВГП;
- технологію конструювання стандартизованих засобів об'єктивного контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освіти;
- технологію використання стандартизованих засобів об'єктивного контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освіти.

Стандарт є обов'язковим для Національного університету водного господарства та природокористування, що готує фахівців з _____.

Стандарт придатний для цілей сертифікації фахівців та атестації випускників Національного університету водного господарства та природокористування.

2. Нормативні посилання

У цьому стандарті є посилання на такі державні та галузеві стандарти України та стандарти вищої освіти НУВГП:

3. Визначення

У цьому стандарті використано визначення, які надані у додатку до листа МОН України «Комплекс нормативних документів для розроблення складових системи галузевих стандартів вищої освіти» від 31.07.2008 № 1/9-484.

4. Вимоги до державної атестації

4.1. Державна атестація – це процес встановлення відповідності якості здобутої вищої освіти, рівня набутих професійних компетенцій випускника НУВГП вимогам галузевих стандартів вищої освіти України з напрямку підготовки _____ галузі знань _____.

4.2. Державна атестація випускників здійснюється за допомогою засобів контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки з дотриманням принципів формування і реалізації системи засобів державної діагностики якості знань.

4.3. Принципами формування і реалізації системи засобів державної діагностики якості знань бакалавра з напрямку підготовки _____ є: уніфікація, комплексність, взаємозамінність, взаємодоповненість, актуальність, інформативність, дієвість, індивідуальність, диференційованість, об'єктивність, відкритість, єдність вимог, предметність, інноваційність, валідність, варіативність.

4.4. Державна атестація здійснюється на підставі оцінки якості засвоєння освітньо-професійної програми, рівня професійних знань, умінь та навичок, ступеня сформованості системи професійних компетенцій бакалавра, передбачених стандартами вищої освіти України з напрямку підготовки _____ галузі знань _____.

4.5. Державна атестація передбачає використання такого методу комплексної діагностики, як складання комплексного державного екзамену за фахом, в програму якого увійшли питання з навчальних дисциплін _____, та захисту випускної роботи (Додаток А, Б).

4.6. Засоби діагностики якості вищої освіти у підготовці бакалавра з напрямку підготовки _____ встановлюють вимоги, які забезпечують визначення рівня здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання, практичні проблеми у професійній діяльності, що передбачає здійснення інновацій в умовах невизначеності та складності оточуючого середовища.

4.7. Державна атестація якості підготовки бакалавра з напрямку підготовки _____ щодо встановлення фактичної відповідності рівня освітньої та професійної підготовки вимогам стандарту здійснюється Державною екзаменаційною комісією (ДЕК) Національного університету водного господарства та природокористування з комплексного державного екзамену за фахом, голова якої затверджується Міністерством освіти і науки України.

4.8. До комплексного державного екзамену за фахом допускаються студенти, які виконали навчальний план у повному обсязі за всіма видами практичного і теоретичного навчання.

4.9. Випускнику кафедри _____ Національного університету водного господарства та природокористування, який успішно здав державний екзамен та захистив випускову роботу рішенням ДЕК присвоюється кваліфікація бакалавра та видається державний документ про освіту встановленого зразка.

5. Вимоги до державного екзамену

5.1. Комплексний державний екзамен за фахом передбачає виконання комплексу атестаційних завдань і є адекватною формою кваліфікаційних випробувань щодо об'єктивного визначення рівня якості освітньої та професійної підготовки випускників НУВГП.

5.2. Засобами оцінювання рівня професійних знань, умінь та навичок бакалавра, ступеня сформованості їх професійних компетенцій є: теоретичні (тести закритого типу) та практичні завдання.

5.3. Державне кваліфікаційне випробування проводиться у письмовій формі (з використанням інформаційних технологій).

5.4. Інформаційною базою формування засобів об'єктивного контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки є змістові модулі програм навчальних дисциплін, що формують систему компетенцій бакалавра і виносяться на державну атестацію.

5.5. Програма комплексного державного екзамену за фахом НУВГП складається з нормативної частини, за вибором ВНЗ і студента, та згідно з навчальним планом підготовки бакалаврів за напрямом підготовки _____ включає питання з навчальних дисциплін: _____.

5.6. Форма проведення комплексного державного екзамену за фахом, види засобів оцінювання якості підготовки бакалавра та порядок їх застосування у процесі державної атестації встановлюються кафедрою на підставі п. 3.4 «Порядку організації контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС)» та «Вимог щодо формування та оформлення завдань для підсумкового контролю» НУВГП.

5.7. Розподіл функцій щодо забезпечення і проведення державного екзамену здійснюється таким чином:

кафедра _____ – формування баз завдань, еталонних відповідей для оцінювання рівня професійних знань, умінь та навичок бакалаврів, ступеня сформованості їх професійних компетенцій (теоретичні (тести закритого типу) та практичні завдання) та типового змісту екзаменаційного білету і передача їх до ННЦНО у визначені терміни;

ознайомлення студентів з програмою державного екзамену, порядком його проведення та подання апеляції за результатами державного екзамену;

інформаційно-консультаційна та психологічна підготовка студентів до державного екзамену;

оприлюднення баз завдань та порядку проведення державного екзамену, в тому числі подання та розгляду апеляцій;

навчально-науковий центр незалежного оцінювання (далі – ННЦНО) – формування екзаменаційних білетів та технічний супровід екзамену;

друк екзаменаційного білету з відповідями студента у разі подання ним апеляції;

ДЕК – оцінювання результатів державного екзамену; розгляд апеляцій.

5.8. Екзаменаційний білет комплексного державного екзамену складається з теоретичної та практичної частин таких рівнів складності:

перший рівень – знання і розуміння основних положень навчального матеріалу;

другий рівень – повне засвоєння навчального матеріалу, володіння понятійним апаратом, орієнтування у вивченому матеріалі, свідоме використання знань для вирішення завдань;

третій рівень – глибоке і повне опанування змістом навчального матеріалу, в якому студент легко орієнтується, володіє понятійним апаратом, уміння пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження.

На вирішення завдань державного екзамену відводиться 3 астрономічних години.

База розроблених кафедрою завдань для державного екзамену надається ННЦНО у визначені терміни та за формою, яка визначена «Вимогами щодо формування та оформлення завдань для підсумкового контролю».

5.7. Апеляція студента щодо екзаменаційної оцінки (кількості балів), отриманої на державному екзамені (далі – апеляція), повинна подаватися в ДЕК студентом особисто в день оголошення екзаменаційної оцінки.

Апеляція розглядається ДЕК в день отримання у присутності студента.

Додаткове опитування при розгляді апеляцій не допускається.

Порядок подання і розгляду апеляції оприлюднюється та доводиться до відома студентів не пізніше ніж за 7 днів до початку державного екзамену.

5.9. База засобів оцінювання, що формується кафедрою _____ НУВГП самостійно, охоплює увесь масив змістових модулів програми державного екзамену.

Програма державного екзамену НУВГП відтворює основні функціональні складові компетентнісної моделі бакалавра за напрямом підготовки _____, відповідає принципам валідності, наукової наповненості, інформативності, інноваційності, спрямована на вирішення прикладних і теоретико-методологічних завдань з обґрунтування рішень відповідно до узагальненого об'єкта діяльності.

6. Вимоги до випускної роботи

6.1. Завершальним етапом підготовки бакалаврів є написання випускної роботи, в процесі якого підсумовуються та закріплюються теоретичні знання і практичні навички студентів, набувається досвід самостійного вирішення фінансово-економічних задач, уміння використовувати в роботі сучасні досягнення науки і техніки.

Випускна робота є кваліфікаційною роботою студента, яка носить науково-дослідницький характер і синтезує теоретичну та практичну підготовку в

рамках нормативної і варіативної компонент освітньо-професійних програм підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня (ОКР) «бакалавр» за напрямом підготовки _____. Випускна робота є формою контролю набутих студентом у процесі навчання інтегрованих знань, умінь та навичок, які необхідні для виконання професійних обов'язків, передбачених освітньо-кваліфікаційними характеристиками (ОКХ).

6.2. Написання випускної роботи передбачає: збір, систематизацію та самостійний аналіз студентом інформації _____, а також формування й розроблення висновків науково-практичного та прикладного характеру з його удосконалення.

6.3. Підготовка і захист випускних дипломних робіт органічно доповнюють зміст навчання студентів, забезпечують поглиблення та розширення (в галузі певної проблеми) теоретичних знань, практичних умінь, удосконалення навичок самостійної роботи, творчої діяльності і наукових досліджень, літературне оформлення результатів виконаної роботи. Вона є важливою формою перевірки якості знань, умінь та навичок фахівця, який отримує кваліфікацію бакалавра з _____ у ВНЗ.

6.4. До захисту випускної дипломної роботи допускаються студенти, які:

- не мають академічної заборгованості з дисциплін, що вивчалися;
- успішно склали комплексний державний екзамен;
- відповідно до вимог і у визначені терміни написали випускову роботу, отримали на неї позитивний відгук керівника, позитивну рецензію, вчасно подали її на затвердження завідувача випускової кафедри і успішно пройшли попередній захист випускної роботи.

6.5. Позитивна оцінка Державною екзаменаційною комісією прилюдного захисту випускної роботи студентом є підставою для присвоєння йому кваліфікації бакалавра з _____ і вручення державного диплому бакалавра.

6.6. Організацію написання та подання до захисту випускної роботи забезпечує кафедра _____ НУВГП.

7. Оцінювання рівня якості підготовки

7.1. Оцінювання рівня якості підготовки бакалавра здійснюють члени Державної екзаменаційної комісії на основі встановлених правил, принципів, критеріїв, системи і шкали оцінювання відповідно до Порядку організації контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів Національного університету водного господарства та природокористування у Європейській кредитно-трансферній системі, затвердженого наказом ректора від _____ 2016 №.

7.2. Об'єктом оцінювання якості підготовки бакалавра є сукупність знань, умінь і навичок, набутих компетенцій, відтворених у процесі виконання та вирішення комплексних кваліфікаційних завдань.

7.3. Оцінювання рівня якості підготовки бакалавра здійснюється членами Державної екзаменаційної комісії на основі принципів: об'єктивності, індивідуальності, комплексності, етичності, диференційованого та компетентнісного підходу з урахуванням набутої системи типових універсальних і спеціальних професійних компетенцій за складовими освітньо-кваліфікаційної характеристики.

7.4. Рівень якості підготовки бакалавра визначається за системами оцінювання: Європейською кредитно-трансферною системою (ЄКТС) (за шкалою «А», «В», «С», «D», «E», «FX», «F»); національною (за шкалою «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»); 100-бальною шкалою; комплексною (поєднання ЄКТС, національної системи та бальної системи оцінювання НУВГП).

7.5. Критерії оцінювання рівня якості підготовки бакалавра використовуються диференційовано залежно від форм і методів державної діагностики, визначених у Програмі комплексного державного екзамену за фахом та при захисті випускної роботи НУВГП.

8. Порядок присвоєння кваліфікації

За результатами успішного складання державного екзамену Державна екзаменаційна комісія приймає рішення щодо присвоєння кваліфікації бакалавра з _____ та про видачу випускнику диплома державного зразка.

ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ ЗА
ФАХОМ _____

ЗМІСТ

Екзаменаційний білет містить завдання з дисциплін:

Дисципліна _____

_____ є нормативною дисципліною циклу професійної та практичної підготовки. Її вивчення закладає основу для подальшого освоєння таких фахових дисциплін як _____.

Передумовою вивчення даної дисципліни є _____

Мета _____ дисципліни _____

Завдання _____ дисципліни _____

Предмет _____

Вивчивши дисципліну _____ студенти повинні знати:

вміти:

Дисципліна _____

_____ є дисципліною за вибором ВНЗ і студента циклу професійної та практичної підготовки. Її вивчення закладає основу для подальшого освоєння таких фахових дисциплін як _____.

Передумовою вивчення даної дисципліни є _____

Мета _____ дисципліни _____

Завдання _____ дисципліни _____

Предмет _____

Вивчивши дисципліну _____ студенти повинні знати:

вміти:

Дисципліна _____

_____ є нормативною дисципліною циклу професійної та практичної підготовки. Її вивчення закладає основу для подальшого освоєння таких фахових дисциплін як _____.

Передумовою вивчення даної дисципліни є _____

Мета _____ дисципліни

Завдання _____ дисципліни

Предмет _____

Вивчивши дисципліну _____ студенти повинні знати:

вміти:

ЗМІСТ ПРОГРАМИ КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ

Перелік питань, що виносяться на державний екзамен

Дисципліна _____

Рекомендована література

Дисципліна _____

Рекомендована література

Дисципліна _____

Рекомендована література

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Екзаменаційний білет комплексного державного екзамену за фахом включає 35 питань першого рівня складності, які оцінюються по 2 бали за правильну відповідь, 10 питань другого рівня складності – 2 бали за правильну відповідь та два практичних завдання, правильне виконання яких оцінюється по 5 балів за кожне.

Перший рівень завдань вимагає знання і розуміння основних положень навчального матеріалу;

другий рівень завдань передбачає повне засвоєння навчального матеріалу, володіння понятійним апаратом, орієнтування у вивченому матеріалі, свідоме використання знань для вирішення завдань;

третій рівень завдань передбачає глибоке і повне опанування змісту навчального матеріалу, в якому студент вільно орієнтується, володіє понятійним апаратом, уміння пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження.

Підсумкова оцінка виводиться як сума балів, отриманих студентом за відповіді на всі питання білету, що дає змогу оцінити знання студента з дисциплін, які входять до комплексного державного екзамену за фахом.

Оцінка **"відмінно"** – кількість балів 90-100.

Оцінка **"добре"** – кількість балів 74-89.

Оцінка **"задовільно"** – кількість балів 60-73.

Оцінка **"незадовільно"** – кількість балів 0-59.

Для оформлення додатка до диплома європейського зразка після складання комплексного державного екзамену за фахом необхідно здійснити конвертацію кількості балів, отриманих з кожної навчальної дисципліни, в оцінки ECTS згідно з наступною таблицею.

Ранжування студентів для оцінювання за шкалою ECTS

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

ПОРЯДОК ЗАХИСТУ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ

Порядок захисту випускної роботи встановлюється кафедрою _____ Національного університету водного господарства та природокористування.

Студент готує до захисту доповідь та ілюстративний (роздатковий) матеріал (таблиці, графіки, діаграми, рисунки) для всіх членів комісії.

Час публічного виступу не повинен перевищувати 10 хвилин, має бути стислим, конкретним, з використанням ілюстративного роздаткового матеріалу голові та всім членам Державної екзаменаційної комісії, плакатів, допоміжного матеріалу (набору таблиць, графіків, діаграм, схем). Головне призначення таких додатків – детально та наочно проілюструвати ті чи інші твердження автора, тому необхідно вчасно посилатися на відповідний матеріал, акцентувати на ньому увагу членів комісії.

Захист роботи розпочинається з доповіді, в якій студент має розкрити:

- актуальність теми;
- мету дослідження;
- об'єкт та предмет дослідження;
- висновки проведеного аналізу, зміст запропонованих заходів та обґрунтування їх ефективності (рекомендується витратити не менше 70% часу, відведеного для доповіді).

Завершуючи доповідь, студент має відзначити: які його розробки та висновки впроваджені або намічені до впровадження; де ще слід, на його думку, застосувати результати дослідження; яка фактична чи очікувана соціально-економічна ефективність запропонованих ним заходів.

Під час доповіді слід звертатися до ілюстративного матеріалу, коротко пояснюючи його зміст.

Після відповіді на запитання слово надається рецензенту або зачитується його рецензія. На зауваження рецензента студент повинен дати аргументовану відповідь. Після цього слово надається науковому керівникові для характеристики й оцінки роботи або зачитується його відгук.

Під час захисту ведеться протокол засідання ДЕК. Окремо відзначається думка членів ДЕК про практичну цінність і рекомендації щодо використання пропозицій автора.

Загальний час захисту випускної роботи не повинен перевищувати 30 хв. у середньому на одного студента.

Після обговорення підсумків захисту на закритому засіданні ДЕК виносяться її рішення, у разі незгоди між членами ДЕК думка голови комісії є вирішальною. Рішення комісії оголошується її головою в той самий день.

Студенти, які одержали під час захисту незадовільні оцінки, відраховуються з університету, отримуючи академічну довідку. До повторного захисту випускна робота може бути подана протягом трьох років після закінчення навчання в університеті. Після захисту випускна робота передається на зберігання в архів університету.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Остаточна оцінка за випускну роботу виставляється за результатами її захисту в ДЕК. Захист випускної роботи оцінюється за національною шкалою, за 100-бальною шкалою та за шкалою ECTS.

При виставленні остаточної оцінки за випускну роботу члени ДЕК повинні обов'язково враховувати такі моменти:

- 1) *відповідність змісту випускної дипломної роботи вимогам до її написання;*
- 2) *оцінку рецензента випускної дипломної роботи;*
- 3) *оцінку наукового керівника випускної дипломної роботи;*
- 4) *виконання індивідуального графіка написання випускної дипломної роботи;*
- 5) *захист випускної дипломної роботи її автором перед членами ДЕК.*

У процесі визначення оцінки враховується низка важливих показників якості випускної роботи.

Вимоги до змісту:

- актуальність обраної теми дослідження;
- спрямованість роботи на розробку реальних практичних рекомендацій;
- відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям завдання;
- широта й адекватність методологічного та діагностичного апарату;
- наявність альтернативних підходів до вирішення визначених проблем;
- рівень обґрунтування запропонованих рішень;
- ступінь самостійності проведення дослідження;
- розвиненість мови викладення роботи та її загальне оформлення.

Захист роботи:

- уміння стисло, послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження;
- здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди;
- загальний рівень підготовки студента;
- володіння культурою презентації.

Оцінка **«відмінно» (90-100 балів)** може бути виставлена лише у тому випадку, якщо на захисті студент показав вільне і глибоке володіння змістом випускної роботи, використовував ілюстративний матеріал, точно і повно відповів на всі задані запитання членів ДЕК, вільно володіє науковою термінологією.

Оцінка **«добре» (74-89 балів)** виставляється, якщо на захисті студент показав вільне і глибоке володіння змістом випускної роботи, використовував ілюстративний матеріал, проте, при відповіді на запитання студентом були допущені незначні неточності, які він не зумів повністю виправити після того, як на них було звернуто увагу з боку членів ДЕК, в основному володіє науковою термінологією. Під час доповіді використовувався ілюстративний матеріал, в якому теж були деякі помилки та неточності.

Оцінка **«задовільно» (60-73 балів)** виставляється, якщо на захисті студент показав, що він в основному володіє змістом випускної роботи, проте, доповідь побудована нелогічно і містить помилки змістовного характеру: нечітко досліджена мета роботи, теоретичний розділ має виражений компілятивний характер, наукова полеміка відсутня, в аналітичній частині надлишок елементів описовості, добір інформаційних матеріалів (таблиці, графіки, схеми) не завжди обґрунтований, заходи і пропозиції, що містяться в третьому розділі, обґрунтовані непереконливо, рецензія і відгуки містять окремі зауваження, доповідь прочитана за текстом. Під час доповіді використовувався ілюстративний матеріал, при коментуванні якого студент наражався на певні труднощі, що важко долав. Відповіді на запитання членів ДЕК були нечітко сформульовані. Деякі наукові терміни студент використовував не за їх точним призначенням.

Оцінка **«незадовільно»** виставляється, якщо на захисті студент показав, що він не володіє частиною змісту випускної роботи, його доповідь нелогічна і містить серйозні помилки, а ряд висновків неправильно обґрунтовуються чи взагалі є неправильними; пропоновані заходи випадкові, з аналізу не випливають, економічне обґрунтування неповне. Під час доповіді використовувався ілюстративний матеріал, але змістовно прокоментувати його студент не міг. Відповіді на запитання членів ДЕК були нечіткими і поверховими. Знання наукових термінів незадовільне, за пунктами 1–4 середня оцінка не перевищила «3».

Випускна робота до захисту не допускається. Випускна робота подана науковому керівникові на перевірку або на будь-який подальший етап проходження з порушенням строків, установлених регламентом в завданні. Написана на тему, яка своєчасно не була затверджена наказом по університету. Виконана не самостійно. Структура не відповідає вимогам. Відсутнє економічне обґрунтування пропонованих заходів. Не оправлена у тверду палітурку, недбало оформлена.

ОРІЄНТОВАНА ТЕМАТИКА ВИПУСКНИХ РОБІТ
